

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu w języku	polskim	Współczesne dyskursy krytyczne w kulturze i sztuce
	angielskim	Contemporary Critical Discourses in Art and Culture

1. USYTUOWANIE PRZEDMIOTU W SYSTEMIE KSZTAŁCENIA

1.1. Sekcja ¹	Sztuki
1.2. Dyscyplina ²	Sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki
1.3. Forma kształcenia	Stacjonarna
1.4. Poziom kształcenia	Szkoła Doktorska
1.5. Osoba przygotowująca kartę przedmiotu	Dr Maciej Zdanowicz
1.6. Kontakt	maciej.zdanowicz@ujk.edu.pl

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU

2.1. Rodzaj przedmiotu ³	Przedmiot specjalistyczny w dyscyplinie
2.2. Język wykładowy	polski

3. SZCZEGÓŁOWA CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU

3.1. Forma zajęć ⁴	wykład
3.2. Liczba godzin ⁵	15 godz.
3.3. Miejsce realizacji zajęć	Zajęcia w pomieszczeniu dydaktycznym UJK
3.4. Forma zaliczenia zajęć	Zaliczenie z oceną
3.5. Metody dydaktyczne	Metody podawcze: wykład konwersatoryjny, prezentacja multimedialna Metody oglądowe: Analiza materiałów wizualnych – praca na reprodukcjach dzieł sztuki, dokumentacji wystaw, materiałach filmowych, obrazach medialnych i archiwalnych Metody problemowe: dyskusja problemowa, analiza krytyczna tekstów źródłowych Metody aktywizujące: seminarium interpretacyjne
3.6. Wykaz literatury	podstawowa Baudrillard, J., <i>Symulakry i symulacja</i> (tłum. S. Królak), Warszawa: Sic!, 2005 Butler, J., <i>Uwikłani w płęć. Feminizm i polityka tożsamości</i> (tłum. K. Krasuska). Warszawa: Wydawnictwo Krytyki Politycznej, 2008 Gdula, M., <i>Uspołecznienie i kompozycja. Dwie tradycje myśli</i>

¹ Sekcja nauk humanistycznych, nauk społecznych, nauk ścisłych i przyrodniczych, nauk medycznych i nauk o zdrowiu, nauk o sztuce.

² Historia, językoznawstwo, literaturoznawstwo, nauki medyczne, nauki o zdrowiu, nauki o polityce i administracji, nauki prawne, nauki o bezpieczeństwie, pedagogika, nauki o komunikacji społecznej i mediach, nauki o zarządzaniu i jakości, nauki biologiczne, nauki chemiczne, nauki fizyczne, nauki o Ziemi o środowisku, sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki, sztuki muzyczne.

³ Przedmiot ogólny, przedmiot dziedzinowy w sekcji, przedmiot dyscyplinowy w sekcji, przedmiot specjalistyczny w dyscyplinie.

⁴ Ćwiczenia, wykład, seminarium.

⁵ Zgodna z programem kształcenia w Szkole Doktorskiej.

		<i>społecznej a współczesne teorie krytyczne</i> . Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2015 Foucault, M., <i>Nadzorować i karać. Narodziny więzienia</i> (tłum. T. Komendant), Warszawa: Aletheia, 2009 Rancière, J., <i>Podział postrzegalnego. Estetyka i polityka</i> (tłum. M. Kropiwnicki), Warszawa: Krytyka Polityczna, 2007
	uzupełniająca	Adorno, T. W.; Horkheimer, M., <i>Dialektyka oświecenia. Fragmenty filozoficzne</i> (tłum. M. Łukasiewicz), Warszawa: Wydawnictwo Krytyki Politycznej, 2010 Bishop, C. , <i>Sztuczne piękła. Sztuka partycypacyjna i polityka widowni</i> . Tłum. J. Kutyla. Warszawa: Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie, 2015. Bryl, M.; Juskiewicz, P.; Piotrowski, P.; Suchocki, W. (red.), <i>Perspektywy współczesnej historii sztuki. Antologia przekładów "Artium Quaestiones,"</i> Poznań: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, 2009

4. CELE, TREŚCI I EFEKTY UCZENIA SIĘ

4.1. Cele przedmiotu (z uwzględnieniem formy zajęć)

C01: Wykształcenie pogłębionej, systemowej i krytycznie zintegrowanej wiedzy dotyczącej współczesnych teorii krytycznych stosowanych w analizie kultury wizualnej i praktyk artystycznych.

C02: Rozwinięcie umiejętności krytycznego operowania teorią jako narzędziem badawczym, pozwalającym na formułowanie pogłębionych interpretacji, problematyzowanie zastanych kategorii analitycznych oraz świadome lokowanie własnych badań i praktyk twórczych w polu współczesnych debat teoretycznych.

C03: Rozwinięcie znajomości teorii krytycznych stosowanych w analizie zjawisk artystycznych i kultury wizualnej, ze szczególnym uwzględnieniem studiów gender, feminizmu, queer, postkolonializmu, biopolityki, studiów nad kulturą obrazów, mediów masowych i rzeczywistości medialnie konstruowanej.

4.2. Treści programowe

Analiza współczesnych teorii krytycznych jako narzędzi interpretacji zjawisk kultury wizualnej i sztuki, ze szczególnym uwzględnieniem dziedzictwa Szkoły Frankfurckiej (Max Horkheimer, Theodor W. Adorno, Walter Benjamin, Herbert Marcuse) oraz ich refleksji nad przemysłem kulturowym, estetyzacją polityki, technologią reprodukcji, ideologią i mechanizmami wytwarzania konsensusu. Krytyka nowoczesnych form racjonalności instrumentalnej, relacji między autonomią sztuki a jej uwikłaniem w logikę rynkową i medialną oraz aktualność tych koncepcji w kontekście współczesnej kultury cyfrowej i ekonomii uwagi.

Sztuka w perspektywie teorii płci kulturowej, performatyki płciowej i teorii feministycznych (Judith Butler, Donna Haraway, Rosi Braidotti), obejmująca problematykę konstrukcji tożsamości, normatywności, widzialności, reprezentacji i relacji władzy. Analiza strategii artystycznych podważających binarność płci, heteronormatywność, patriarchalne modele podmiotowości oraz eksplorujących cielesność, technologię, hybrydyczność.

Studia nad mniejszościami etnicznymi, narodowymi i seksualnymi w perspektywie teorii postkolonialnych i dekolonialnych (Edward Said, Gayatri Chakravorty Spivak, Walter D. Mignolo, Madina Tlostanova) jako narzędzia krytycznej analizy mechanizmów wykluczenia, orientalizacji, kolonialności wiedzy i przemocy symbolicznej. Analiza praktyk artystycznych podejmujących problem migracji, granic, pamięci traumatycznej, wojny, nacjonalizmów i konfliktów kulturowych, ze szczególnym uwzględnieniem Europy Środkowo-Wschodniej jako przestrzeni peryferyjnej i półperyferyjnej.

Teoria symulacji, symulaków i hiperrealności Jeana Baudrillarda jako aparat analityczny kultury obrazów, mediów masowych i rzeczywistości medialnie konstruowanej. Zagadnienia zaniku

referencji, autonomizacji znaków, estetyzacji przemocy, spektaklu wojny i kryzysu reprezentacji w kontekście praktyk artystycznych i projektowych. Krytyczna refleksja nad statusem obrazu jako nośnika prawdy, doświadczenia i afektu oraz nad funkcjonowaniem sztuki w reżimie nadprodukcji wizualnej, symulowanej autentyczności i medialnej performatywności.

Teoria biopolityki i biowładzy Michela Foucaulta oraz jej późniejsze rozwinięcia (Giorgio Agamben, Achille Mbembe, Roberto Esposito) jako aparat analityczny relacji pomiędzy władzą, ciałem, życiem i produkcją podmiotowości.

Interseksjonalność jako metoda analizy złożonych relacji pomiędzy płcią, klasą, rasą, pochodzeniem, orientacją seksualną i sprawnością, oraz jej zastosowanie w interpretacji praktyk wizualnych i projektowych. Relacja między estetyką a polityką, sztuką a aktywizmem, reprezentacją a realnymi strukturami władzy i przemocy.

Krytyczna analiza instytucji kultury jako aparatów produkcji wiedzy, widzialności i normatywności: muzeum, galeria, archiwum, rynek sztuki, media. Kuratorstwo jako praktyka dyskursywna i polityczna, negocjująca relacje między artystą, publicznością, władzą symboliczną i kapitałem.

5. PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Przedmiotowy efekt uczenia się	Doktorant, który zaliczył przedmiot	Odniesienie od efektów uczenia się w Szkole Doktorskiej (zgodnie z programem kształcenia w Szkole Doktorskiej)
w zakresie WIEDZY:		
W01	Rekonstruuje i integruje współczesne paradygmaty teorii krytycznej jako spójny aparat analityczny służący interpretacji zjawisk sztuki aktualnej i kultury wizualnej.	SD_W01 SD_W02
W02	Rozumie mechanizmy funkcjonowania praktyk artystycznych w relacji do struktur władzy symbolicznej, technologii, mediów i instytucji oraz ich wpływ na produkcję znaczeń i podmiotowości.	
W03	Rozumie krytyczny potencjał teorii w refleksji nad własną praktyką twórczą jako formą poznania, interwencji kulturowej i odpowiedzialności społecznej.	
W03	Analizuje status obrazu, reprezentacji i materialności dzieła w warunkach symulacji, medialnej nadprodukcji i transformacji technologicznych.	SD_W07
W04	Sytuuje własne badania i twórczość w mapie aktualnych debat teoretycznych, metodologicznych i etycznych dyscypliny.	
w zakresie UMIEJĘTNOŚCI:		
U01	Stosuje zintegrowany aparat teorii krytycznych do samodzielnej analizy złożonych zjawisk sztuki aktualnej oraz własnej praktyki twórczej.	SD_U01 SD_U03
U02	Konstruuje pogłębioną argumentację teoretyczną, problematyzując założenia metodologiczne i konsekwencje interpretacyjne przyjętych ujęć.	
U03	Projektuje i modyfikuje strategie badawcze i twórcze w oparciu o refleksje krytyczną i analizę kontekstu kulturowego.	

w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH:		
K01	Wyraża gotowość do podejmowania autonomicznych i odpowiedzialnych decyzji badawczo-artystycznych, świadomy ich konsekwencji poznawczych, etycznych i społecznych.	SD_K04
K02	Uczestniczy w debacie akademickiej i artystycznej w sposób krytyczny, rzetelny i dialogiczny.	

6. SPOSOBY WERYFIKACJI OSIĄGNIĘCIA PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Przedmiotowe efekty uczenia się	Sposób weryfikacji (+/-)																				
	Egzamin ustny/pismny			Kolokwium			Projekt			Aktywność na zajęciach			Praca własna			Praca w grupie			Inne		
	Forma zajęć			Forma zajęć			Forma zajęć			Forma zajęć			Forma zajęć			Forma zajęć			Forma zajęć		
	W	C	S	W	C	S	W	C	S	W	C	S	W	C	S	W	C	S	W	C	S
W01	+																				
W02	+																				
W03	+																				
W04	+																				
U01	+									+											
U02	+									+											
U03	+									+											
K01	+									+											
K02										+											

7. KRYTERIA OCENY STOPNIA OSIĄGNIĘCIA EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Forma zajęć	Ocena	Kryterium oceny
Wykład (W) ⁶	3,0	Student wykazuje podstawową orientację w głównych nurtach współczesnych teorii krytycznych oraz rozpoznaje ich ogólne zastosowanie w analizie sztuki aktualnej. Argumentacja ma charakter reprodukcyjny, fragmentaryczny i oparta jest głównie na streszczeniu stanowisk autorów, z ograniczoną zdolnością syntezy i krytycznej refleksji.
	3,5	Student poprawnie rekonstruuje podstawowe założenia wybranych teorii i podejmuje próbę ich zastosowania interpretacyjnego. Analiza ujawnia elementarną samodzielność, jednak pozostaje częściowo schematyczna, z niewystarczającym pogłębieniem problemowym i ograniczoną integracją perspektyw.
	4,0	Student trafnie integruje różne perspektywy teoretyczne i stosuje je do analizy zjawisk sztuki aktualnej w sposób spójny i metodologicznie świadomy. Argumentacja jest logiczna, poprawna pojęciowo i wykazuje zdolność krytycznej selekcji materiału teoretycznego.
	4,5	Student prezentuje pogłębioną, syntetyczną analizę problemową, wykazując wysoką świadomość epistemologiczną, zdolność problematyzowania kategorii analitycznych oraz samodzielnego formułowania wniosków interpretacyjnych. Widoczna jest umiejętność lokowania analiz w szerokim kontekście debat

⁶ Niepotrzebne usunąć.

		teoretycznych.
	5,0	Student formułuje oryginalną, intelektualnie dojrzałą i metodologicznie konsekwentną interpretację, twórczo integrując różne paradygmaty teorii krytycznej. Analiza wykazuje wysoki poziom autonomii poznawczej, refleksyjności oraz zdolność krytycznego przekraczania zastanych ujęć.

Przyjmuję do realizacji

.....